

Sygn. akt III AUa 391/18

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych  
w składzie:**

**Przewodniczący: SSA Jarosław Błaszczak**

**Sędziowie: SSA Robert Kuczyński (spr.)**

**SSO del. Artur Tomanek**

**Protokolant: Monika Horabik**

**po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2018 r. we Wrocławiu**

**na rozprawie**

**sprawy z wniosku R. D.**

**przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

**o emeryturę pomostową**

**na skutek apelacji R. D.**

**od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

**z dnia 15 grudnia 2017 r. sygn. akt VII U 600/17**

**I. oddala apelację,**

**II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

## UZASADNIENIE

R. D. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 17 lipca 2017 r., w której organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury pomostowej.

Wyrokiem z 15 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VII Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił to odwołanie i zasądził od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. D., urodzony (...), posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie 42 lat, 8 miesięcy, posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący łącznie 4 lat, 11 miesięcy i 1 dzień. W dniu 6 lipca 2017 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową. Organ rentowy odmówił mu prawa do tego świadczenia w związku z nieudokumentowaniem okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 15 lat oraz nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W dniu 1 września 2017 r. ZUS wydał ponownie decyzję odmowną w

przedmiocie emerytury pomostowej wnioskodawcy, z analogiczną argumentacją, wskazując, że zaliczył wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 1 dnia. Nie uwzględniono wnioskodawcy okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) SA oraz Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w J.. Zaliczony natomiast został okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) S.A. od 3 grudnia 1990 r. do 31 marca 1992 r. W okresie od dnia 1 lutego 1979 r. do dnia 14 lutego 1984 r. wnioskodawca był zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) SA w J. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. W okresie od 14 października 1985 r. do 31 stycznia 1991 r. wnioskodawca był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w J., przy czym w okresie od 14 października 1985 r. do 1 maja 1986 r. i od 1 sierpnia 1989 r. do 30 listopada 1990 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie całkowitej po. 3,5 t. a w okresie od 2 maja 1986 r. do 31 lipca 1989 r. na stanowisku kierowcy - mechanika napraw pojazdów samochodowych. Wnioskodawca od 23 kwietnia 2013 r. do chwili obecnej jest zatrudniony w Miejskim Zakładzie (...) sp. z o.o. w J. na stanowisku kierowcy autobusowego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy, powołując się na przepisy art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 235, poz. 1656) uznał, że wnioskodawca nie legitymuje się niezbędnym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Wątpliwości Sądu budził w szczególności okres zatrudnienia wnioskodawcy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w J. w okresie od 14 października 1985 r. do 31 stycznia 1991 r. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał jedynie na ustalenie, że wnioskodawca pracował w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w J. w warunkach szczególnych jedynie w okresie od 14 października 1985 r. do 1 maja 1986 r. i od 1 sierpnia 1989 r. do 30 listopada 1990 r., kiedy pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie całkowitej po. 3,5 t. i kierowcy autobusu o liczbie miejsc pow. 15. W związku z tym, że we wskazanych przez wnioskodawcę zakładach ((...), (...)) i biorąc pod uwagę okres przyznany przez ZUS (4 lata, 11 miesięcy i 1 dzień) przepracował on łącznie 15 lat, 3 miesiące i 1 dzień, a wyłączeniu podlegał okres pracy wnioskodawcy w (...) na stanowisku kierowcy mechanika w warsztatach (od 1 czerwca 1986 r. do 31 lipca 1989 r.), Sąd I instancji uznał, że okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest krótszy niż 15 lat. Sąd Okręgowy podniósł ponadto, że wnioskodawca nie spełnił warunku w postaci rozwiązania stosunku pracy. Obecne przepisy nie pozwalają na warunkowe przyznanie prawa do emerytury pomostowej, a zatem nie spełnił przesłanek do przyznania mu dochodzonego świadczenia

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, zaskarżając go w całości i zarzucając Sądowi I instancji sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na błędnym przyjęciu, iż wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania mu emerytury pomostowej, pomimo wykazania wszystkich warunków wymienionych w ustawie o emeryturach pomostowych, poza rozwiązaniem z obecnym pracodawcą stosunku pracy, a polegającej na: nieprzyjęciu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A., pomimo iż ze świadectwa pracy z 7 sierpnia 2017 r. wynika, że wnioskodawca był kierowcą samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t w całym okresie zatrudnienia od 1 lutego 1979 r. do 14 lutego 1984 r.; nieprzyjęciu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w J. w okresie od 14 października 1985 r. do 30 listopada 1990 r. przez przyjęcie, że wnioskodawca wbrew zeznaniom świadków J. B. i J. D. oraz twierdzeniom wnioskodawcy, wykonywał prace w charakterze mechanika przy braku bezpośrednich dowodów potwierdzających tę tezę; naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.pc.. poprzez odmowę wiarygodności części zeznań świadków J. B. i J. D. w sytuacji, gdy ocena tych dowodów zgodna z wiedzą, logiką i zasadami doświadczenia życiowego wskazuje, iż zeznania te winny być uznane za wiarygodne w całości.

Wskazując na ten zarzut wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji skarżący przyznał że nadal nie rozwiązała umowy o pracę. Trudno mu się pogodzić z poglądem iż musi to uczynić bowiem zanim rozpoznany zostanie wniosek o przedmiotowe świadczenie ostatecznie bez środków do życia.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy domagał się oddalenia jej w całości oraz zasądzenia od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

### **Sąd Apelacyjny zważył:**

Apelacja wnioskodawcy jest oczywiście nieuzasadniona i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z prawidłowo powołanym przez Sąd Okręgowy przepisem art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych z 19 grudnia 2008 r. (Dz.U. 237, poz. 1656 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Poza sporem pozostaje fakt, iż w dacie wydania zaskarżonej decyzji, jak i w dacie wydania zaskarżonego wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a także w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny ( oświadczenie wnioskodawcy złożone na rozprawie apelacyjnej ), ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, co stanowiło warunek bezwzględnie wymagany dla przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Okoliczność ta została wprost przyznana przez samego wnioskodawcę. Bez jego spełnienia niemożliwe jest zaś nabycie prawa do wnioskowanego świadczenia. Dokładnie taki sam wymóg przewidywał do 31 grudnia 2012 r. przepis art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Do tego czasu bez rozwiązania stosunku pracy niemożliwe było nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Na tle tego przepisu ukształtowało się jednolite orzecznictwo sądowe, zgodnie z którym w przypadku pozostawania ubezpieczonego w stosunku pracy, prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej uzależnione jest od jego rozwiązania. Skoro zatem ubezpieczony nie rozwiązał ostatniego stosunku pracy, nie może nabyć prawa do tego świadczenia (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2007 r., sygn. akt I UK 132/07). Stanowisko to zachowało swą aktualność w odniesieniu do tego samego wymogu rozwiązania stosunku pracy, jaki ustawodawca zdecydował się pozostawić w art. 4 pkt 7 powołanej ustawy o emeryturach pomostowych.

Podkreślenia wymaga fakt, iż ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę pomostową i przedmiotem zaskarżonej decyzji jest odmowa jej przyznania, a zakres postępowania sądowego wyznacza właśnie treść decyzji. Jak wynika bowiem z wyroku Sądu Najwyższego z 1 września 2010 r. (sygn. akt III UK 15/10), zakres rozpoznania i orzeczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, determinowanego w przedmiotowej sprawie zakresem odwołania od tychże decyzji, w którym ubezpieczony dochodził emerytury pomostowej. Stąd, w ramach niniejszego postępowania, brak możliwości ograniczenia rozstrzygnięcia do ustalenia okresu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych, czego wyraźnie domagał się on w apelacji, pomimo iż zakres jego wniosku, zaskarżonej decyzji i odwołania był szerszy - dotyczył prawa do emerytury pomostowej. W tej sytuacji, wobec braku spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki rozwiązania stosunku pracy, analiza okresu wykonywania

przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych była całkowicie zbędna. Pozbawione uzasadnienia prawnego jest odrębne dochodzenie ustalenia spełnienia jednej z przesłanek (w tym wypadku 15 lat pracy w warunkach szczególnych) do nabycia prawa do danego świadczenia w sytuacji, gdy bezsporne jest niespełnienie innej przesłanki (tu: rozwiązania stosunku pracy), jeżeli wyłącznie kumulatywne wystąpienie wszystkich przesłanek gwarantuje nabycie prawa do świadczenia.

Wobec powyższego, niezależnie od ewentualnego spełnienia przez ubezpieczonego innych warunków określonych w art. 4 bądź w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, pozytywne rozstrzygnięcie i zmiana zaskarżonego wyroku nie były możliwe. Pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy stanowi samodzielną i negatywną przesłankę uniemożliwiającą przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Brak spełnienia tej przesłanki, niezależnie od tego, czy inne się ziściły, czyni niemożliwym uwzględnienie żądania w zakresie przyznania wnioskowanego świadczenia, a ponadto czyni bezcelowym badanie spornej kwestii związanej z okresami pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Postępowanie dowodowe, przeprowadzone przez Sąd Okręgowy, a dotyczące tej okoliczności było zatem bezprzedmiotowe, bowiem jak wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 24 lutego 2016r. (sygn. akt III AUa 476/15), brak spełnienia jednej przesłanki zwalnia sąd od rozpatrywania pozostałych warunków przysługiwania prawa do świadczenia, ponieważ w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd orzeka o prawie do konkretnego świadczenia (w tym wypadku o prawie do emerytury pomostowej), a nie o poszczególnych przesłankach ich przysługiwania. To oznacza, że sąd oddala odwołanie w przypadku niespełnienia chociażby jednego warunku przyznania świadczenia i nie bada, czy inne warunki zostały spełnione. Podobne stanowisko wyraził również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 6 grudnia 2013r. (sygn. akt III AUa 524/13), w którym jednoznacznie wskazał, że sąd ubezpieczeń rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do świadczenia rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, nie zaś o poszczególnych elementach składających się na to świadczenie.

W sytuacji zatem, gdy ubezpieczony nie spełnia jednej przesłanki, brak jest podstaw do badania pozostałych przesłanek warunkujących prawo do emerytury. Podsumowując, skoro R. D. nadal pozostaje w stosunku pracy, który nie został rozwiązany, bezprzedmiotowe są rozważania w przedmiocie charakteru pracy wykonywanej przed 1 stycznia 2009 r. Niezależnie bowiem od dokonanej w tym zakresie oceny, zaskarżona decyzja jako oparta na niespornym ustaleniu wskazującym na nierozwiązanie stosunku pracy, jest w tym zakresie bez wątpliwości uzasadniona.

W uzupełnieniu należy dodać, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga koncentruje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Ustalenie przez sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że sąd nie ma obowiązku realizować powinności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014r., sygn. akt I UK 7/14; LEX nr 1511381).

Dlatego też Sąd odwoławczy nie odnosi do zarzutów apelacji, bowiem wobec bezspornie nie spełnionej przesłanki rozwiązania stosunku pracy były one bezprzedmiotowe,

Reasumując, nawet gdyby ubezpieczony osiągnął 15 lat pracy w warunkach szczególnych, to i tak nie nabyłby prawa do emerytury pomostowej. Wbrew wymogom wynikającym z art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych, nie rozwiązał bowiem stosunku pracy, co słusznie akcentował Sąd Okręgowy. W tych okolicznościach, stanowisko Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do przyznania mu wnioskowanego świadczenia, zasługuje na aprobatę.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 385 k.p.c. apelację ubezpieczonego, jako bezzasadną, należało oddalić.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.).

***SSO del. Artur Tomanek SSA Jarosław Błaszczak SSA Robert Kuczyński***

AdSz

z) odnotować w rep.

Doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy adw A. N.

Kal. 2 miesiące

Po bezskutecznym upływie w/w terminu akta zwrócić s. I instancji

10.07.18r.